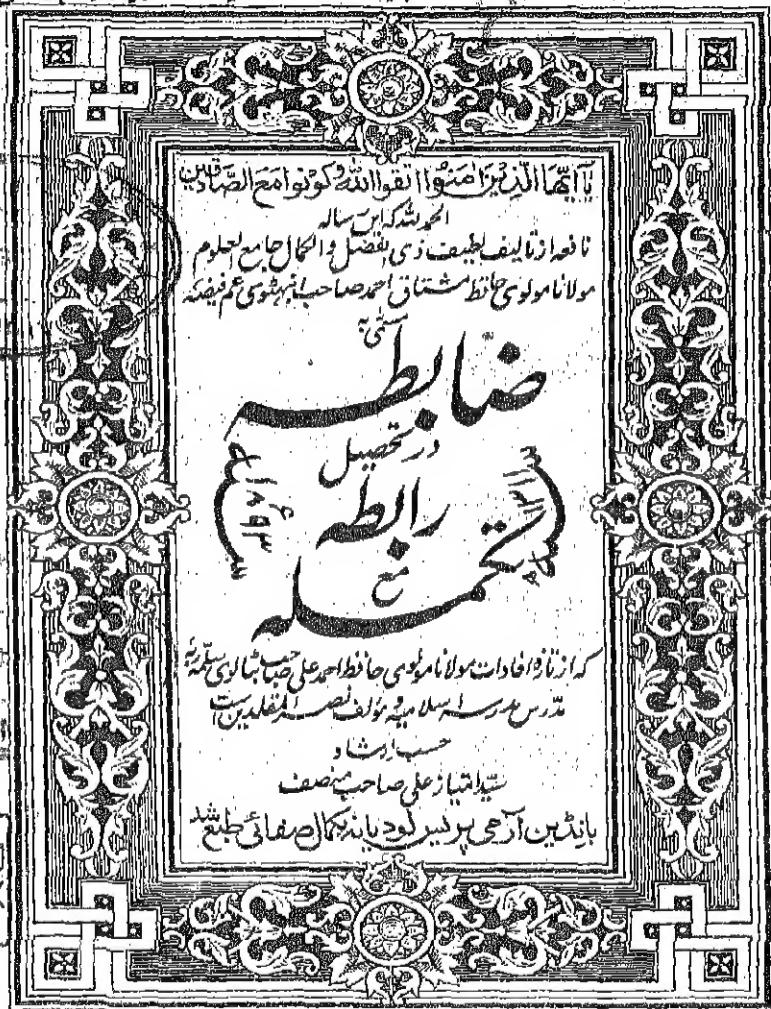

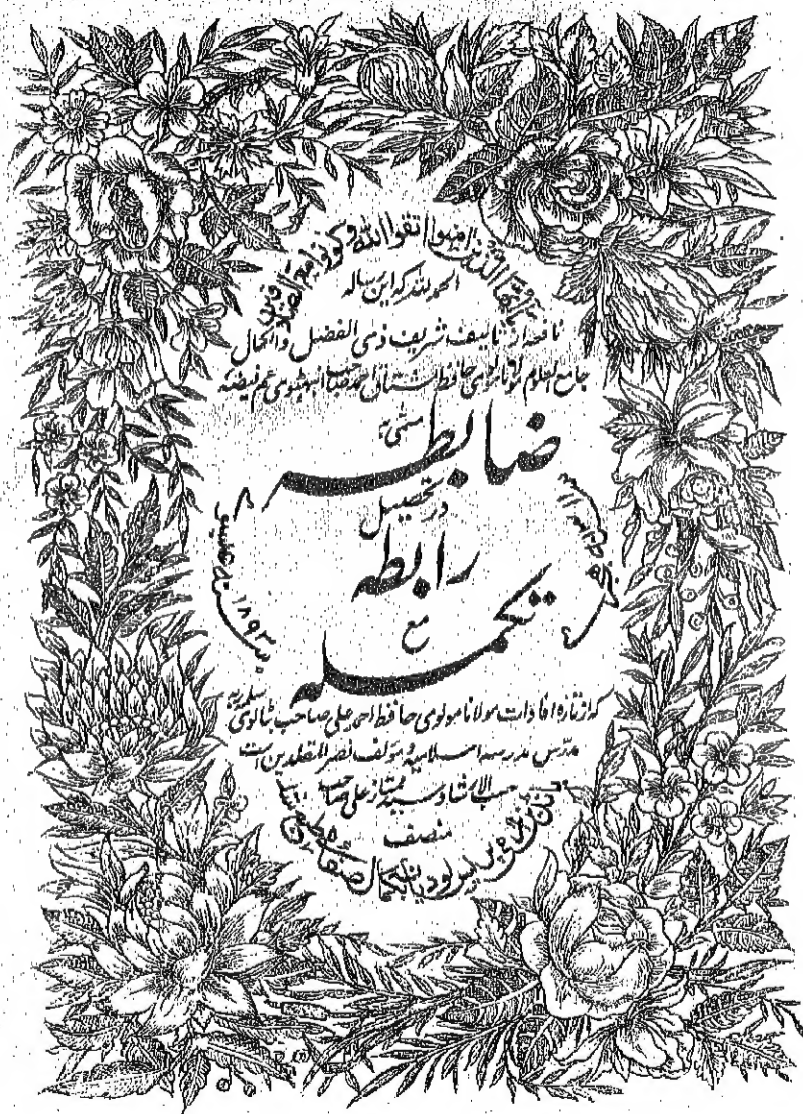
برینا - سید اسحاق حسین صاحب پیر ازاد عابد و فقیه اربع

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ كَوْنُوا مَعَ الصَّالِينَ
 الحمد لله که این ساله
 نافه از تالیف لطیف و بی نقص و الکمال جامع العلوم
 مولانا مولوی حافظ مشتاق احمد صاحب پیر شوی عم فیضه

ضابطہ
 در تحصیل
 ریاضۃ

که از تالیفات مولانا مولوی حافظ احمد علی صاحب پیر شوی
 مدرس مدرسه اسلامیه مؤلف تصانیف متعدده
 حسب ارشاد
 سید امتیاز علی صاحب مصنف
 بانڈین آرچی پریس لودویانہ کمال صفا طبع شد

حق حق حق

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي لا اله الا هو والصلوة والسلام على من لا نبي بعده
وعلى آله وصحبه وعلى كل من تابعه - اما بعد فيكون -
راجي خفت قدوسی الجلال والاكرام عاصی شتاق اخوانكم كه شب
واجب الانقياد حاجي الحرمین اشیر یفین برگزیده رب الشرفین مجید
و مكرم اخي الاعظم منشی سید امتیاز علی چشتی صابری امر واهی که از

+ اول سید صاحب برمانه طالب علمی مشرف بیعت عارف ربانی شیخ اکبر ثانی عالم فاضل حضرت
خافض سید محمد حسین صاحب عرف حضرت حافظ باکی صاحب حجة الله علیه خلیفه حضرت حافظ موسی
صاحب رحمة الله علیه مانگیر جمی چشتی صابری و قادیانی مشرف گشتند و چند رسائل علم صرف
پیش حضرت موصوف مطالعہ نمودند و بعد وصال شیخ اول خود رحمة الله علیه فخر بیعت مرشدی
مولای مد ظله جم حاصل کردند و بوجه علوم متعالی و فضیله خدا و او مجازیم گشتند ۱۲ +

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE3380

خلص مسترشدان حضرت و سیادتنا فی الدارین ف قائدنا فی الکونین میسر شد
 جناب حافظ محمد صابر علی صاحب چشتی صابری رام پوری (متع الله)
 المسلمین بطول حیات و نفع العالمین ببرکات ذاتہ اند در سلسلہ تصویب شیخ
 سطری چند می نگار و و هر چه درین باب در کتب ثقات دیده است یا از
 بزرگی شنیده اینجا ز این نو کلام می سپارد - پس بدانکه فرموده است شیخ
 مشایخنا فی الحدیث حضرت مولانا شاه ولی الله صاحب محدث رحمہ الله
 علیہ در رسالہ قول جمیل "که رکعت اعظم سلوک در طریقه زکات چشتیہ بطریق
 باشیخ خود است" و ملاحظہ نمودن صورت وی بطور عظیم چرا که الله جل شانہ
 را مظهر کثیره است و هر یک عابد را مظهری بمقابله وی پیش می آید - و ہم
 ازین وجه در شرح شریف حکیم استقبال قبلہ و استنوا بر بی کیفیت و
 سبحانہ تعالی بر عرش وار و گشته است ہمیں سراسر است که فرمود رسول
 اکرم صلی الله علیہ وسلم وقتیکہ یکی از شما در نماز باشد پیش خود براق میزند
 کہ الله یابین مصلی و قبلہ است و ازین قبیل است سوال نموده

رسول الله صلی الله علیه وسلم از جاریه سوآ که الله کجاست پس اشارت کرد
 جانب آسمان باز فرمود من کیستم پس اشارت کرد و انگشت خود سوی آسمان
 یعنی الله تعالی شمارا فرستاده است یعنی حضرت رسول فرستاده خدا
 پس حضرت نبی صلی الله علیه وسلم فرمود این جاریه مومنه است و عبارت از
 قَالُوا الرُّكْنُ الْأَعْظَمُ رُبُّ الْقَلْبِ الشَّيْخِ عَلِيٍّ وَصَفِيٍّ الْمُحَبَّةِ وَاللَّعْظِيمِ
 وَمَلَأَ حِطَّةً صُورَتِهِ - قُلْتُ إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَظَاهِرَ كَثِيرَةً فَمَا مِنْ عَابِدٍ
 عَمِيًّا كَانَ أَوْ ذَكِيًّا إِلَّا وَقَدْ ظَهَرَ بِجَدَائِهِ صَارَ مَعْبُودًا لَهُ فِي مَرْتَبَةٍ وَإِلَهُ
 الْبَرِّ نَزَلَ الشَّرْعُ بِاسْتِقْبَالِ الْقِبْلَةِ وَالْأَسْتِوَاءِ عَلَى الْعَرْشِ قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْصُرُ قِبَلَ وَجْهِهِ
 فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ وَسَأَلَ جَارِيَةً سَوَّاهُ فَقَالَ أَيْرَ اللَّهُ فَأَشَارَ
 إِلَى السَّمَاءِ فَسَأَلَهَا مَنْ أَنَا فَأَشَارَتْ بِإِصْبَعَيْهَا تَعْنِي اللَّهُ أَرْسَلَكَ فَقَالَ هِيَ
 مَوْصِيئَةٌ - انتهى - و در منتهی این مقام میفرمایند که حق تعالی را در
 عالم مثال تجلی هست که شخص حسب مناسبت استعداد خود او را در

می نماید انتهی - و حضرت شیخ المحدثین مولانا شیخ عبدالحق محدث رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ
در مجموعه الرسائل و المکاتیب خود از منهج السالک بمنجمله آداب فکر منیقا
عبارت چهارم مدح بستن بدل نزد شروع در ذکر بهمت شیخ که ذکر از او
دارد - و اگر زبان نیز نداشت شیخ را و فریاد خواهد از وی نیز رواست اگر
حاجت بدان افتد - گفت مؤلف کتاب رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ گفت شیخ چرا
با وی چون آغاز کند ذکر را حاضر آر و صورت شیخ را در دل و مدو جوید
از وی زیر که دل شیخ محاذی و مقابل دل شیخ است تا حضرت
نبویه دل نبی صلی الله علیه و سلم دائم التوجه است بحضرت الله تعالی
شانه و همیشه وی دل وی بدان سوی است پس فکر چون صورت
شیخ در دل بست از نور ولایت وی مدح بست - میریزد مدو ها از
حضرت الله بر دل سید المرسلین صلی الله علیه و سلم و دل سید المرسلین
بر دلهای مشایخ بتقرب و بترتیب - و میرسد تا بشیخ وی و از دل شیخ
بدل وی پس توانائی می یابد بر کار فرمودن ذکر - چه طالب در دست

حال بر مثال طفل است که او را توانائی نیست بر کار فرمودن آله بر وجهی
 تاثیر کند و کار گرفتار و مقصود بر آید. اگر چه شمشیر حق در دست اوست که
 ذکر است اما توانائی بر شمشیر زدن بر جهت صورت نه بند و فرموده غیر
 صلی الله علیه وسلم الذی کُتِبَ اللهُ - وقوت بمردنی السیف است
 آید صلی الله علیه وسلم قوله تعالی وَاِنْ اِسْتَنْصَرُوْكُمْ فِی الدِّیْنِ فَعَلٰیْكُمْ
 النَّصْرَ - انتہی - و حضرت مولانا سید شاه محی الدین قادری و یوری
 فصل الخطاب از وصایای شیخ اجل نامی مولانا زین الدین خوانی نقل
 میفرماید - السَّابِعُ رَبُّ الْقَلْبِ بِالسَّيِّحِ بِالْاِعْتِقَادِ وَالْاِسْتِمْدَادِ
 عَلٰی وَصْفِ التَّسْلِيْمِ وَالْمَحَبَّةِ وَالتَّخْلِیْمِ وَیَكُوْنُ فِیْ اِعْتِقَادِهِ اِنَّ
 هَذَا الْمَطْمَعُ هُوَ الَّذِیْ عِیْنُهُ لِحَقِّ الْاَفَاضَةِ هَلٰکَ - وَلَا یَحْصُلُ لِی الْفِیْضِ
 اِلَّا بِوَسِطَتِهِ دُوْنَ غَیْرِهِ - وَکُوْنَانَ الدِّیْنِ اَمْلُوْةٌ مِنَ الْمَشَايِخِ -

و در تفسیر این
 مضامین در این
 احوال و باری و
 شاه صاحب
 گفته که حال را
 و در وصف این
 چنان است
 احوال و غیره

۴. به فتم آنکه قلب خود را با اعتقاد و طلب امداد و کمال انظیم و محبت با شیخ خود متعلق سازد
 و چنان عقیده نماید که حق سبحانه و تعالی منظر را برای فیض رسانیدن من مبین
 ساخته است اگر چه در دنیا بسیار مشایخ باشند مگر مرا از همین شیخ فیض حاصل خواهند

وَمَتَى مَا يَكُونُ فِي بَاطِنِ الْمُرِيدِ تَطْلُعُ إِلَى غَيْرِ شَيْخِهِ لَمْ يَنْفَعِهِ بَاطِنُهُ
إِلَى الْخُصْرَةِ الْوَحْدَانِيَّةِ فَالْإِنْسَانُ فِي الْجِهَاتِ وَلَهُ بَدَنٌ وَرُوحٌ
وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ مُنْزَعٌ عَنِ الْجِهَاتِ فَحَكُمَتُهُ اقْتَضَتْ لَا سِتْقَانَةً
مَنْ هُوَ فِي الْجِهَةِ عَنِ الْفَيَاضِ الْحَقِّ الَّذِي لَيْسَ فِي الْجِهَةِ - أَرْعَيْنَ
لِلْبَدَنِ الْإِنْسَانِ الْمُتَرَكِّبِ مِنَ الْكَثْرَاتِ الْكَثِيرَةِ جِهَةً وَاحِدَةً
يَكُونُ تَوَجُّهُهُ مِنْ تِلْكَ الْجِهَةِ الْوَاحِدَةِ الْخُصْرَةِ الْوَحْدَانِيَّةِ
وَهِيَ الْكَعْبَةُ فِي عَالَمِ الْأَجْسَامِ وَالْأَبْدَانِ - وَعَيْنَ السُّرُوحِ
الْإِنْسَانِي الَّذِي هُوَ مَهْبُطُ أَنْوَارِ الصِّفَاتِ الْإِلَهِيَّةِ جِهَةً

و اگر جانب دیگر هم در باطن مرید میسر باشد باطنش جانب حضرت الله کشاده نخواهد شد
چرا که انسان در جهات است و برای وی بدن و روح نهاده اند - و الله سبحانه از جهات
پاک است پس حکمت خداوندی برای فیاض رسانیدن این پانی بند جهات از
جانب فیاض مطلق که در جهتی نیست چنان تقاضا کرد که برای انسان که مرکب است
از اجزائی کثیره یک جهته معین کرد که توجیه وی از همین جهته باشد و آن کعبه است در
عالم اجسام - و برای روح انسانی که جائی و رد و نسب و ضعیف و اندکی است هم یک جهتی مقرر نمود

وَاحِدَةً يَكُونُ مِنْ تِلْكَ الْجَمْعَةِ تَوَجُّهُهُ إِلَيْهِ تَعَالَى وَتِلْكَ
 الْجَمْعَةُ هِيَ رُوحَانِيَّةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فِي عَالَمِ الْأَرْوَاحِ - فَكَمَا لَا يَقْبَلُ الصَّلَاةُ إِلَّا بِالتَّوَجُّهِ إِلَى
 الْكَعْبَةِ لَا يَحْصُلُ التَّوَجُّهُ إِلَى اللَّهِ إِلَّا بِاتِّبَاعِ رَسُولِهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَرَبُّطِ الْقَلْبِ بِذُبُوتِهِ +

وبعد ازین میفرماید - وَ مِنْ هُمْ نَا يَعْرِفُ أَنَّ الْمُنَاسِبَةَ
 بَيْنَ الْمُفِضِّضِ وَالْمُسْتَفِضِّضِ فِي مَا يَتَعَلَّقُ بِالْأَسْتِفَاضَةِ
 شَرْطٌ - وَقَدْ وَرَدَ فِي بَعْضِ الْأَحَادِيثِ عَلَى مَا أَثْبَتَ الشَّيْخُ
 قَدَّسَ اللَّهُ أَرْوَاحَهُمْ فِي كُتُبِهِمْ - إِنْ الشَّيْخُ فِي قَوْمِهِ كَالنَّبِيِّ

که از آن جهت توجه می باشد و آن جهت در عالم ارواح روح رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
 است پس چنانکه قبول نشود نماز بغیر توجه به سوی قبله معظمه همچنان توجه الی الله صل
 نمیشود مگر باتباع رسول الله صلی الله علیه و سلم و ربط قلب به نبوت و می ۱۲ سنه +
 ۱۰ و از اینجا معلوم شد که مناسبت با بین فیض (فیض سائده) مستفیض (فیض گیرنده) شرط
 فیض گرفتن است و مطابق روایت شیخ و بعض احادیث آمده که شیخ و قوم چون نبی است

فِي مَنَّتِهِ فَلَا يَدَّ الْمُرِيدُ أَنْ يَتَوَجَّهَ إِلَى شَيْخِهِ بِرَبْطِ قَلْبِهِ مَعَهُ
وَيَتَحَقَّنُ أَنَّ الْفَيْضَ لَا يَجِيءُ إِلَّا بِوَاسِطَتِهِ وَإِنْ كَانَ الْأَوَّلِيَّاءُ
كُلُّهُمْ هَادِيَيْنِ وَمُهْدِيَيْنِ يَعْتَقِدُ كُلُّهُمْ وَيَدْعُو لَهُمْ
لَكِنْ اسْتِمْلَادُهُ الْخَاصَّ وَالْإِسْتِغْنَاءُ عَنْهُ يَكُونُ مِنْ
رُوحَانِيَّةِ شَيْخِهِ وَحْدَهُ وَلَيَعْلَمَنَّ اسْتِمْلَادُهُ مِنْ
شَيْخِهِ اسْتِمْلَادُهُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَسَلَّمَ فَإِنَّ شَيْخَهُ مُتَعَلِّقٌ مُسْتَمِدٌّ بِشَيْخِهِ وَشَيْخُهُ
بِشَيْخِهِ أَيْضًا هَكَذَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و زامت خود پس لازم است مرید را که متوجه جانب شیخ خود گردد - دل را با وی متعلق گرداند
و بداند که نمی آید فیض لیکن بواسطه و س اگر جمله اولیا السید هدایت کنندگان
هستند همه را نیک اعتقاد کند و برائے همه دعائے نیک کرده باشد لیکن طلب
مدد و طلب فیض صرف از یک روحانیت شیخ خود کند و اعتقاد نماید که این استمداد
از شیخ فی الواقع طلب مدد از حضرت رسول است صلی الله علیه وسلم زیرا که شیخ
طالب از شیخ خود و شیخ از شیخ خود بگذریم از رسول اکرم صلی الله علیه

وَعَلَىٰ آلِهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ مُسْتَمِدٌّ بِالْحَقِيقَةِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مِنَ الْحَقِّ جَلَّ اسْمُهُ
 سُنَّةُ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ
 تَبْدِيلًا وَالرَّبُّ بِالْقَلْبِ مَعَ الشَّيْخِ أَصْلُ كَبِيرٍ فِي الْأَسْتِغْنَاءِ
 بَلْ هُوَ أَصْلُ الْأَصُولِ - وَلِذَا بَالِغُ الْمَشَائِخِ قَدَّسَ اللَّهُ
 أَرْوَاحَهُمْ فِي رِعَايَةِ هَذَا الشَّرْطِ - أَتَشَاءُ مَخْضَرًا - وَفِي فِصْلِ
 الْخُطَابِ مَيُكْوِدُ كَيْفَ حَضَرَتْ مَوْلَانَا شَاهِ وَلِي اللَّهِ صَاحِبِ دَرِّ سَالِه
 انْتِبَاهِ وَرَبِّانِ سِلْسَلَةِ خِشْتِيَه صَابِرِيَه مِي نِگَار نِدَكَه *

مطلوب دیگر آنست که صورت مرشد پیش خود تصور کرد
 بعده ذکر گوید الرئیق ثم الطريق در حق ایشانست برائی نفی

وَأَلَهُ وَسَلَّمَ طَالِبَانِ اِمْدَادِ هِسْتَنْدِ وَخود رسول خدا صلی الله علیه وسلم از حضرت السبل
 جلاله طالب بد و بیانشند همین است عادت الد برائی رسانیدن فیوض
 الی صل تعلق قلب با شیخ اصل کبیر است در استفادنه بلکه اصل الاصول است - و لهذا
 شیخ قدس العالی و اجم در رعایت این شرط مبالغه و تاکید فرموده اند ۱۲ منہ *

خواطر اثر تمام دارد بلکه حضرت سلطان الموحدين و برهان العاشقين
 حجة المتوكلين شيخ جلال الحق والشرع والدين مخدوم مولانا قاضی
 خان يوسف ناصح قدس الله سره اسیر چنین میفرمایند که صورت
 مرشد که ظاهر ادیده میشود مشاهدۀ حق تعالی در پرده آب و گل است
 اما صورت مرشد که در خلوت نمودار میشود آن مشاهدۀ حق تعالی است
 بی پرده آب و گل که ان الله خلق آدم على صورة الرحمن
 وَمَنْ رَأَى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ وَرَأَى رَحْمَةً وَرَأَى رَحْمَةً وَرَأَى رَحْمَةً
 اگر تجلی ذات خواهی صورت انسان ببینی - ذات حق آشکارا اندر او خند آید
 و حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی قدس سره در جلد دوم مکتوبات خود

این عبارت رساله انتخاب در قفا و ای مولانا عبدالحی صاحب مرحوم نیز منقول است

صفحه ۳۵۹ - جلد دوم ۱۲ - منه +

قال فی الفصوص تجلی و صورت انسانی اجمع و افضل تجلیات است - و شنید
 موسی علیه السلام نداری انا الله و حدیث سرایت سرتی فی احسن صورته - و من
 رآنی فقد رآنی الحق شهود عدل اند بجز تجلیات - ۱۲ - منه +

در مقام سیفر بایند خواجه محمد اشرف و رزش نسبت ابطله نوشته
 بودند که بجدی استیلا یافته است که در صلوٰۃ آنرا مسجود خود میداند
 و می بیند و اگر فرضاً نفی کند منتفی نمیکرد و بحسب اطوار این دولت
 متمنائی طلب است از هزاران مگر یکی را بدینند صاحب این معامله
 نام المناسب است بحتمل که باندک صحبت شیخ مقتدا جمیع کمالات
 او را جذب نماید ابطله را چنان نفی باید که او مسجود الیه است نه مسجود
 چنان محارِب و مساجد انفی نکنند ظهور این قسم دولت سعادت مند
 میسر است تا از جمیع احوال صاحب ابطله را متوسط خود دانند و در
 جمیع اوقات متوجه او باشند و رنگ جماعت بید دولت که خود را
 مستغنی دانند و قبله توجه را از شیخ خود منحرف سازند و معامله خود
 بر هم زنند - انتهى بلفظ الشریف .

و حضرت عروۃ الوثقی خواجه محمد معصوم نور اللہ مرقدہ و کتب
 خود و مریدان سلسله مجددیه را تعلیم میدهند که ذکر تنهایی ابطله حاصل

نیست البته رابطه آنها موصل است عبارت بلفظه این است فکر آنها
 بی رابطه مسطوره و بی فنا فی الشیخ موصل نیست فکر هر چند از اسباب
 وصول است لیکن شش شرط بر رابطه محبت و فنا در شیخ است از این
 رابطه آنها بار عایت آداب صحبت و توجه و التفات شیخ بی التزام طریق
 ذکر موصل است - بعد از این میفرمایند - بزرگان این طریقه گفته اند
 مصرع سایه رهبر است از ذکر حق - اشارت بطریق رابطه کرده اند
 که عبارت از حفظ صورت شیخ است بطریقه درین طریق معهود است
 یعنی طریق رابطه طالب مستندی را سومند تر است از ذکر هر چند
 ذکر فی نفسه شرافت و فضل دارد - **إِلَى أَنْ قَالَ بَيْتُ زَانَ وَبِئْسَ**
چشم تست احوال - معبود تو پیر تست اول - انْتَهَى مُلْتَقَطًا +

اینست حال تصور شیخ که بجهت تاکید اکابران صوفیه و حکیمان
 انت محمدیه علی صاحبها الصلوات و التحیة طالبان سلاسل خود را
 ارشاد نموده اند - و این شغل بر رخ را مآخذی است از حدیث نبوی

یک صحابی وقت بیان حدیث میفرماید و الله لکافی اری رسول الله
 صلی الله علیه و سلم یعنی قسم بخدا گویم که می بینم حضرت رسول الله
 صلی الله علیه و سلم را - الخ در رساله رفع الستر مولانا عبدالحی رحمته علیه
 بر حاشیه حدیث مذکور میگوید بهذا الحدیث و امثالہ الوارده
 فی الصحاح استنبطوا جواز تصویر الشیخ و له وجه و لکنه
 لا یفهم المناظره - انتهى - و هم مولانا عبدالحی مرحوم بر فتویٰ مولوی
 عبد العلی مدراسی که برای اثبات شغل بر رخ نوشته بودند تصدیق
 صحت فرموده اند مجموعه جلد دوم صفحه ۳۵۹ - و مولانا محمدتسم
 نانوتوی چشتی صابری رحمته الله علیه در مکتوبی از مکتوبات خود میفرماید
 اگر شیخ را رابطه خود تصور کند چه باک - که محمد رسول الله پس از

۴ اخرج ابو نعیم فی حلیة الاولیا - والخلافة فی جامعہ بسند ما عن عبد الله
 بن مسعود قال والله لکافی اری رسول الله صلی الله علیه و سلم فی عزه
 تبوک الی اخر الحدیث ۱۲ - رفع الستر

از کمال انعام خاموش گردانیدن کسی را بکجاست و خصوصیت و فروزانه یافتن کسی از سخن و محبت منته

لا اله الا الله بهین جانب مشیر است انتہی۔ اگر گوی که بعض علما
 شغل برنج را ناجائز گفته اند۔ گویم منع فرمودن ایشان محمول است
 بریکه شخصی همه تن قال معرا از حال رابطه شیخ را سجدی اعتقاد کند
 کہ در افاضه نبیوض مستقل داند واسطه و ذریعہ پندارد و الا فلا
 کہذا افادنی شیخی و استادی مولانا قاری محمد عبدالرحمن المحرث
 البانی پتی ناقل من استاده المولی المحدث الشہر فی الآفاق مولانا
 محمد اسحاق رحمۃ اللہ علیہ مصنف فصل الخطاب مولانا شاہ محی الدین
 قادری بعد نقل عبارات طریفین میگوید ازین بیان ہرید است کہ
 شغل برنج بعروض قباحت لاحقہ مقبوح است و الادراصل حجت
 ندارد۔ بلکہ شرط تبطل است کما مر آنفا عوام درین ہمت نام نیز
 افراط تفریط بسیار دارند و شغل برنج را مطلقاً غیر جائز گویند طرفہ
 آنکہ با وجود دعوی ارادت بتذلیل شیخ سلسلہ خود حکم میکنند انتہی

تبطل از دنیا بریدن بجهت خدا تعالی۔ کقولہ تعالی تبطل الیہ تبئیل ۱۲۱ منہ +

تثبیه - درین روزها با اجتماع رسیده که بعضی مشایخ وقت عتی
اختراع کرده اند یعنی تصاویر عکسی خود تیار کنانیده مریدان را
میدهند و ایشان بظنیم تمام آرا میدارند گویا مشابیهتی با اهل
اصنام بهم رسانیده اند و بعضی از ایشان پیران خود را حاضر و ناظر
علی الاطلاق اعتقاد میکنند - فَنَسُوهُ بِاللّٰهِ مِنْ هٰذَا لَئِنْ عِتَقْنَا
وَعَنْ ذَٰلِكَ الْفَسَادِ +

خاتمه ساله ششمین بر چند فواید

و شرایط و وارده تسبیح خاندان چشت و سلفات آن
بدانکه شیخ ما حضرت آخافط محمد صابر علی صاحب چشتی صابری

+ حضرت مرشد نادام برکات خلیفه حضرت زبدة الاولیا شاه کریم بخش صاحب امپوری
صابری رحمته الله علیه هستند و حضرت مدوح خلیفه خاص حضرت عمده المحدثین
تاج الکامین مولانا محمد بخش صاحب چشتی صابری رحمته الله علیه بودند و مولانا مولانا
خلیفه حضرت حبیب الوصلین شاه امام علی چشتی صابری بودند و حضرت شاه صاحب

عَظَمَهُمُ الْعَالِی بعد ازین که این خاکسار را در سلسله عالمیه خود بیعت فرمود
 و طریقۀ دوازده بسیج ذکر چهار خیر فرموده اله بنده کردند و ان میفرمایند
 واضح باد که ذکر چهار نفی و اثبات که آنرا دوازده بسیج خاندان چیست میکنند
 بعد ادائی تہجد بخوانند بر رعایت ملاحظہ و طہ بنکام گفتن لا اله الا تو کنند کہ آنچه
 ما سوائی اللہ است از دل بیرون کردم در حین الا اللہ ملحوظ سازد کہ نیست
 معبودی و موجودی بجز ذات حق - و طریق رعایت ملاحظہ و واسطہ
 است کہ چہرہ مرشد کہ مربی وقت است بسین چہارہ سالگی خیال نمود
 بر دل خود ضرب کند اعنی خود را بصوت شیخ و شیخ را بسن مذکورہ بالا

اجازت و خلافت از حضرت پیر دستگیر شیخ المشایخ سید شاہ امیر الدین سلیمان
 رحمۃ اللہ علیہ یافتند الی آخر السلسلۃ العالمیہ القدسیۃ الصابریۃ البیشتیہ - با وجہ
 تعلقات اہل و عیال بغایت مجرمانہ و متوکلانہ بر می برند - و با وصف مرض دائمی
 وضعف لازمی زیادہ از سی سال گذشتہ می باشند کہ بر یک وضع بودہ برد و تخانہ
 خود بہت نام را پیور ضلع سہارنپور در اوراد و اشغال و مراقبات و محاسبات مصروف
 می باشند و طالبان صداق را فیضہا می رسانند - جزاھم اللہ خیر
 الجزاء ۱۲ منہ +

تصور کرده عین خویش ملاحظه نماید و صد بار لا اله الا الله که نفی اثبات
 است بملاحظه تمام بخواند مگر بعد دفعه سوم یا پنجم یا هفتم محمد رسول الله
 (صلی الله علیه وسلم) گوید و چهار صد بار لا اله الا الله که اثبات است گوید
 یا نصیب بار الله الله بعد یک صد بار یک ضربه الله گوید انتهی مختصر
 اقول شغل برنخ را طوریکه حضرت مرشدنا تعلیم فرموده اند از دیگر
 طریقه که برای شغل بذا مقرر کرده اند بغایت سهل و موثر مینماید زود
 طالب صادق جذبی پیدایم آرد و از خودش میریاید و همچنان
 مولانا محمد اکرم قدس الله سره در کتابس الانوار تحریر فرموده اند
 کارکن کار و بگذرا ز گفتار + کاندیس راه کار دارد کار
 وَ فِي هَذَا كِفَايَةٌ لِمَنْ كَرِهَ رَأْيَهُ - وَالْحَمْدُ لِلَّهِ أَوَّلًا وَ آخِرًا

* شنیدم از زبان الهام ترجمان محمدرضا علیهما صلوات الله علیهما
 نقشبندی دام برکاتهم که رابط برنخ شیخ نامقام فنا فی الشیخ لاهی است از آن پس
 صورت پاک رسول اکرم صلی الله علیه وسلم در عالم مثال جلوه گرفته تزیین میفرماید
 از آن بعد ذات بخت حق سبحانه و تعالی خود طالب جانبا زو عاشق جهان ناز را زید

ظَاهِرًا وَبَاطِنًا - وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ حَبِيبِ
دَائِمًا أَبَدًا وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ لَيْسَ لَكُمْ رَأْسٌ وَجِهَارًا -

قدرت خود میگیرد و میبرد تا آنکه فضلش حسب استعداد طالب موافق تقاضای حکمت خویش
میخواهد - انتهى - راقم الحروف میگوید حضرت شاه صاحب مجدد باب سالک و شیخ کامل
وقت خود هستند چندین تبار مزار پر انوار خواجه خاجکان والی هندوستان
حضرت خواجه غریب نواز معین الحق والدین رضی الله عنه وارضاه عنی ریاضت مجاهد
پیش بر دند از بزرگی که در خاندان عالیشان چشتیه بودند تربیت یافتند از آن بعد شایسته
باطنی و اجازت آن بزرگ چشتی در بنجاب آمده از حضرت خواجه قادری بخش جهان خلی
قادری نقشبندی رحمة الله علیه که شیخ کامل و مکمل وقت خود بودند شرف بیعت شده
اجازت و خلافت یافتند و حالا بمقام انبیا مرجع لالاب هستند از دور و دور از طالبان
خدامی آیند و فیضها میگیرند سلمه الله تعالی - و هم شنیدیم از زبان معارف بیان عمده
مشایخ زمان صاحب التکمیل و العرفان حضرت شاه محمد شیب صاحب نقشبندی که ادام الله
بر کائنات که در تصور شیخ همین سند کافیت که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم فرمود (نظر کرد
جانب روحی علی عبادت است) اقول یا فتم حدیث نزد صواعق محرقه ابن حجر که
بحواله طبرانی و حاکم از عبد الله بن مسعود روایت کرده که فرمود حضرت سید سلیمان صلی الله علیه و سلم
و سلمه علیه و علی آله و صحبه اجمعین انظر الی وجه علی عبادته - وجه تنبیط
ظاهر است چنانکه نظر سومی شئی مستلزم تصور سومی ضرورت است پس بواسطه نظر
تصور را عبادت قرار دادند - فافهم *

حَرَّ يَوْمِ الثَّلَاثَاءِ شَهْرِ شَعْبَانَ الْمُعْظَمِ سَنَةِ أَلْفٍ وَ
ثَلَاثِمِائَةٍ وَعَشْرَةٍ مِنْ هِجْرَةِ النَّبَوِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا
الصَّلَاةُ وَالْحَيَّةُ

صَوْتُهُ مَاقِظُهُ رُئِيسُ الْعِلْمِ أَعْرِيفُ الْفَضْلِ جَامِعُ الْعِلْمِ

الظَّاهِرِ وَالْبَاطِنِ ذِي الْفَضْلِ وَالْكَامِلِ الْمَشْهُورِ

بِالْإِسْنَةِ وَالْأَفْوَاهِ حُضْرُهُ لَنَا مَحْبُوبُ اللَّهِ

تَوَدُّهُ مَتَى اللَّهُ لِمُسْلِمِينَ طَوِيلُ حَيَاتِهِ نَفْعُ الْمُسْتَغْنِينَ بِرَيْقَاتِهِ

يَلَلُهُ ذِكْرُ الْمُؤَلَّفِ الْأَدِيبِ حَيْثُ أُلِيَ بِالْتَّحْقِيقِ الْعَجِيبِ فِي

إثْبَاتِ تَصَوُّرِ الشَّيْءِ الَّذِي هُوَ الطَّرِيقُ الْأَكْبَرُ إِلَى الْوَحْدِ

إِلَى الْمَطْلُوبِ عَلَى التَّهَجُّمِ الْغَرِيبِ فِي صِطَالِ الصُّوفِيَّةِ

الصَّافِيَّةِ يُسَمَّى بِالرَّابِطَةِ - فَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى ذَلِكَ وَ

أَنَا الْعَبْدُ الْمُسْكِينُ الْمُفْتَقرُ إِلَى اللَّهِ الْمَلِكُ مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللَّهِ
عَفَى اللَّهُ عَنْهُ

هذا ما انشا كاتب الرسالة الفهيم الذكي الشاعر اللبيب
المولوي حكيم المنشي تصدق حسين طابواي وعلامة قد

قد فرغت من كتابة هذه الرسالة في يومه العاشر
من شهر شوال المكرم سنة ألف وثلاثمائة وعشرة
من هجرة النبوية على صاحبها الصلوة والتحية و
وطالعت هذه الرسالة الوجيزة النافعة في أثناء
التحرير فوجدت كمالها كافية وبراهينها
شافية واقوالها مسلمة عند ارباب الانصاف
فليس للمعارضين القاصرين الا الاعتساف نعم
ما قال المؤلف في الربط بحسن الضبط على وجه اتيق

مَعَ غَايَةٍ مِنَ التَّدْقِيقِ كَيْفَ لَا وَقَدْ أَلْفَهُ الْعَالِمُ
 الْفَاضِلُ الْمُحَدِّثُ الْفَقِيهُ جَامِعُ الْمُعْقُولِ وَالْمُنْقُولِ
 حَاوِي الْفَرْعِ وَالْأَصُولِ مَوْلَانَا الْمَوْلَى مُشْتَقُ الْحَمْدِ
 سَلَّمَ اللَّهُ الصَّمَدُ وَدَامَ الْفَيْضُ وَالْمَجْدُ وَأَنَا الْعَبْدُ الْقَاصِرُ
 فِي الْهِمَّتِ - تَصَدَّقْ وَحُسَيْنُ
 حَيْرَتِ بَيِّنَاتٍ عَفَى عَنْهُ

تكملة

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلوة والسلام على نبينا محمد وآله وصحبه أما بعد فيكون
احقر العباد وخدام العلماء والفقراء احمد على عفا عنه العفو الولى بطاوى
كه درين ايام رساله نافعه اعني ضابطه ودر تحصيل الربطه از تازه تاليفات
بجمع علوم صاحب التاليفات الشريفة جامع الحسنات تخصي ولا بعد
مولانا مولوى حافظ اشتناق احمد سلمه الله الصمد افاض على المستفيدين
فيضله المجد بوساطت كرمي وخلصي ذي اسم وفضل والقول والعمل
حاجي الحرمين الشريفين اعني جناب مولوى منشي سيد اشيار على صاحب
امر وهو مولوى حال منصف مثاله بطايعه احقر قليل البضاعت برسيد
حكم جناب موصوف صاويرت كه برين رساله تقرير لى نبوي و لوح تيار

از مطالعه ساله مذکوره نهایت مخطوط گشته و فی الواقع مولانا مؤلف ساله
 آنچه درین باب اقوال علماء و فضلاء را سخنان و مشایخ مستندین ایراد فرمود
 برائمی سلیم طبعان غیر مجادلین کافی و وافی است لیکن بعض اوقات
 زمانه که بر اقوال علماء چندان اعتماد ندارد و سوائی تکرار و حدیث
 زبان ایشان بظاهر نمیکند و اگر جائی قیل قال باشد امکان دارد بنا بر علیه
 بخد مت منصف صاحب فکر کرده شد فرمودند که درین سلسله اگر دلیل
 از کتاب و سنت نقل کنی مناسب است ای بی بضاعت اگر چه یقینی
 که دارد و خوب میدانند که هیچ محض است اما الا امر فوق الادب
 ملحوظ داشته آنچه درائی ناقص درین سلسله بعض دلائل کتاب و سنت
 بر سبیل عجلت در آمد بر باب خبرت ظاهر سازد و امید از علمای سخنرانیکه
 جائیکه قصور یا بند بر قصور استدلال نمایند و جائیکه صحیح یا بند آورند
 خیر یاد فرمایند و ما ارید الا الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی
 الا بالله و هو نعم الوکیل

بدان اسعدک الله فی الدارين که تصور شیخ که مستمی است بطبع
 از اعظم و سایل موصله الی المطلوب است و هرگز در قسمی از اقسام مشک
 داخل نیست زیرا که شیخ کامل چونکه وصل الی الله است پس هر که انقض
 صحبت و محبت او استفاضه استفاده دارد و بلا شبهه از اعظم صفات او
 حصه افره حاصل خواهند نمود و درین مسله دلیل از کتاب و سنت و آثار
 موجود است - قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا اتقوا الله وکونوا
 مع الصّادقین - الآیه وجه دلالت بر مدعا اینکه الله تعالی مومنین را
 اول امر بتقوی الله نموده و بعد از آن صورت حصول تقوی درین است
 القافر مود و گفت کونوا مع الصّادقین یعنی خوف خدا که هست از
 اجتهاد و ایجاب طبیعت دریافت نموده حاصل نتوان کرد چه را که
 از این مختلفه تعیین آن نتوانند کرد بلکه حصول تقوی باین طو کسبید که
 محبت و صحبت صادقین نمایند که ایشان بجهت صدق در قول و عمل

* ای مومنان از خدا بترسید و همراه راست گویان باشید ۱۲ منه

و حسب الانقیاد و لمیعت هستند و فی الواقع متقیان هم ایشانند زیرا که جزو
 اعظم تقوی صدق است نمی بینی که بعد درجه انبیا درجه صدیقین است که
 باعث غلبه صدق الی قضی مراتب الامت رسیدن پس معیت ایشان
 موصل الی التقوی است که در شرع مطلوب است تا کید آن با قضی
 غایت آید و ظاهراًست که معیت ایشان وجه مختلفه دارد معیت در حیات
 حیات ایشان و معیت بعد از حیات ایشان و معیت الحیات اہم مراتب متعدد
 است بعضهم فوق بعض اقول آنکه همراه ایشان در خلوت و جلوت و
 حضر سفر باشد و دوم آنکه در حالت غیبت اقتدا با قول و افعال و حرکات
 و سکنت ایشان نماید سوم آنکه با اینهمه در وقت خلوت خاطر خود را از جمیع
 وساوس دور کرده تصو و یاد ایشان کند و وجود ایشان را در بروئی خود
 یا خود را در بروئی ایشان حاضر داشته استفاده نماید باز از محبت و رابطه اکرم
 ساز و چنانچه استفاده از شایخ عابدین محمد تواتر رسید و معیت بعد از حیات

* اشاره است بآیت فاولئک مع الذین انعم الله علیہم من النبیین و الصالحین
 و الشہداء و الصالحین و حسن اولئک رفیقاً ۱۲

هم دومرتبه اردو اول آنکه قبر البشیر حاضر شد و تصور نموده استفاده و استغفار
 نماید و این بهر دو صورت نیز از کبرای صحابه و غیر هم مروی است و کتب اهل سنت
 ازین مضمون مملو هستند الغرض معیت صادقین که درین آیت شریفه امر
 بآن وارد شده همه بوجه و مراتب معیت مذکوره را شامل است نیز که لفظ معیت
 درین آیت عام واقع شده است و تخصیص بعضی افراد بدو منحصراً صحیح نیست
 و شک نیست که شیخ کامل منجمه صادقین است پس تصور شیخ الموصوف
 بالصدق که منجمه افراد معیت الصادقین است و آیت لعمومها او را شامل است
 مأمومه است و هو المطلوب اما بعضی احادیث را نیز درین سلسله بنظر انصاف
 باید دید اول حدیث که از ازرمذی و غیره روایت نموده عن صفوان بن عسال
 قال جاء اعرابی صوری الصوفی فقال یا محمد الرجل یحب القوم ولما یلحق
 هو یجعه فقال رسول الله صلی الله علیه و سلم المرء مع من أحب - هذا ثبت

* یعنی از صفوان بن عسال مروی است که مروی صحرائی بلند آواز حاضر شد و گفت یا محمد صلی الله
 علیه و سلم شخصی قومی که امروز بآن ملاقات نموده است دوست میدارد چگونه است پس فرمود رسول الله
 صلی الله علیه و سلم که هر مرد همراه آنکس است که او را دوست میدارد - این حدیث صحیح است

صحیح - انتهى - ازین حدیث مستفاد میشود که حشر هر شخص همراه محبوب او خواهد شد
 پس اگر محبوب او نیک مرد است این محب همراه او باشد اگر بدست نیز همراه
 او باشد و ظاهر است که بهر مرتبه که محبت محب همراه محبوب او در دنیا خواهد بود
 همانقدر محبت او در حشر همراه محبوب او خواهد شد و تصور شیخ المحبوب که بمحله
 وسایل و افراد تکمیل محبت است مستلزم معیت است زیرا که در حدیث معیت
 المحبوب از لوازم ثمره محبت شمرده اند پس تصور شیخ نیز موصول الی معیت
 الشیخ فی الحشر خواهد شد و موعیدین مطلوب فی التوضو - دوم حدیث التحیات
 فی الصلوة که در وی لفظ السلام علیک ایها النبی وارد است و این سلام
 بلفظ خطاب چنانچه در زمان هدایت نشان و رکعات علیهم الصلوة
 و التسلیمات بر زبان هزارها صحابه حاضرین و غائبین جاری بود همچنان بعد
 انتقال آنجناب بعالم برزخ همین خطاب بر زبان صحابه و تابعین و غیرهم الی
 الآن ساری ماند لهذا بعض علماء محدثین و فقهای معتبرین در کتب خویش
 فرموده اند که نمازی و وقت گفتن سلام علیک ایها النبی خطاب بآنحضرت

صلی اللہ علیہ وسلم کند گو یا و بروی آنحضرت استاده سلام عرض میکند
 و قصد حکایت مساجد نکند و این مضمون خصائص آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم است زیرا که غیر نبی صلی اللہ علیہ وسلم را و نماز بلفظ خطاب یا و نتوان کرد
 چنانچه علامہ قسطلانی و زرقانی که از علماء حدیث مشہور اند باین معنی تصریح
 نموده اند و امام غزالی و شیخ ابن حجر و صاحب مختار و رد المحتار و
 علامہ عینی و ملا علی قاری و غیر ہم نیز در کتب خویش تمجید نبی شریف
 من شان فلینظر فی کتبہم امام غزالی و راجع الیہ علوم فرمودہ و احضار فی
 قلبک النبی صلی اللہ علیہ وسلم و شخصہ الکریم و قل سلاہ
 علیہا ایہا النبی رحمۃ اللہ وبرکاتہ انتہی الفرض ہر گاہ در نماز
 کہ محل حضور و جہت بیقی است خطاب با آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 و احضار آنجناب و بروی خود یا احضار خود بدگاہ آنحضرت بطریق حدیث
 از جمہور علماء دین تبیین ثابت است و ظاہر است کہ خطاب احضار و

* یعنی حاضر کن در دل خود نبی صلی اللہ علیہ وسلم را و جو کہیم اورا و جو سلام باد تو ای نبی و رحمت خدا و برکات
 ۱۲

تصوّوات پائے رکات سیکڑنات علیہما فیصل الصلوات بقسطیات

که شیخ الكل فی کل هستند نمیتواند شد پس تصور آنحضرت
وسلم یا تصور الشیخ که نائب انتخاب است خارج از نماز چگونه
نخواهد بود سوم از احادیث و آثار و اقوال و افعال علماء ذوی
مشایخ ذوی الاعتبار که در باب استدلال و استغاثه منقذ
اهل سنت بعد از آنکه محقق و معتبول مثل زبدۃ الآثما
للشیخ المحدث الدهلوی و هجته الاسرار و غیره و غیره

استدلال بر تصور شیخ المشتم منه میتوان کرد و جهش اینکه در همه سده
تعلقی باید که بدان سبب فیضان از مشتم منه بسوی ستم عاید گردد و این
صوت بدون تصور المشتم منه که از مشتم غائب است تصور نمیتواند پس مشتم
را تصور المشتم منه لازم است و گاه ستم را بدین تصور المشتم منه تصور نشد تصویح المشتم
مثبت گشت و بهو المطلوب حالا بر یک و عبارت ختم کرده می آید امام
شعرانی در میزان خود از بعض کمال اولیاء الله نقل فرموده که ایشان

رویت رسول الله صلی الله علیه وسلم مدام میباشند* و قد بلغنا
 عن ابی الحسن الشاذلی و تلمیذ ابی العباس المرسی
 و غیرهما انهم کانوا یقولون لو احتجبت عنار و یت رسول
 الله صلی الله علیه وسلم طرفه عین ما احدثنا النفسنا
 من جملة المسلمين - انتهى - و این روایت بنویسد و عالم تصور حال
 این بزرگواران از عدم روایت آنست که کائنات علیه افضل الصلوات
 که فقط یک لحظه باشد خود را از جمله مسلمانان نمی شمردند اللهم ارزقنا
 نصیباً منه بحرمة نبيك الحبيب المختار صلعم و حضرت
 محمد عاشق در پهلوتی خلیفه شاه ولی الله محمدت و هلمی که از ایشان
 شاه عبد الغریر در بعد وفات والد خود کبیل سلوک فرموده اند در ساله
 سبیل الرشاد طریقہ تعلیم داده مرشد خود نقل میفرمایند اگر وقت

* و تحقیق ما را خبر رسیده است از ابو الحسن شاذلی و شاگرد ایشان ابو العباس مرسی
 و غیره که ایشان می گفتند اگر یک لحظه از ما دیدار رسول الله صلی الله علیه وسلم محجوب شود
 خود را از جمله مسلمانان نمی شمردیم ۱۲ منہ

دوری شیخ کسی استفاضه خواهد طریقتش آنست که فارغ دل و وضو خسته
 نماز گذارد و بهمانجا نشسته صورت شیخیکه از وی فیض بهجوید جمیع
 و دفع خطرات ملاحظه نماید انتهی - حاصل آنکه تصور شیخ را ملاحظه
 از کتاب و سنت و مؤید است با قول علماء دین و شیخ معتبرین
 پس و همچنین سئله تصور بدعت یا شرک غنیمت فاسد است و فهم کاسد
 اندکی پیشتر تو گفتم غم دل برتیدم که دل آزرده شوی و رفته سخن بسیار
 و هذا ما ظهر لی فی هذا الباب والعلم عند الله فی ام الکتاب
 و هو اعلم بالصواب و اخرد عونا ان الحمد لله رب العالمین
 و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و اشرف رسله محمد و

آله و صحبه اجمعین

المرقوم ۲۳ شوال المکرم ۱۳۰۳

محمد بن نبوی

صلعم

